

IZVJEŠTAJ O RADU
MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA CRNE GORE
2024

U skladu sa članom 51 stav 3 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG”, br. 98/23, 102/23, 113/23, 71/24 i 72/24), Ministarstvo vanjskih poslova pripremilo je

Izvještaj o radu Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore za 2024. godinu

1. Uvod

Ministarstvo vanjskih poslova sprovodilo je aktivnosti usklađene s ključnim vanjskopolitičkim prioritetima - punopravno članstvo u Evropskoj uniji, aktivno i kredibilno članstvo u NATO-u, jačanje uloge Crne Gore u multilateralnim organizacijama, i unaprjeđenje dobrosusjedskih odnosa. Poseban fokus posvećen je i jačanju kapaciteta službe vanjskih poslova.

Aktivnosti Ministarstva vanjskih poslova za 2024. godinu usklađene su sa Srednjoročnim programom rada Vlade Crne Gore 2024–2027 i Programom rada Vlade Crne Gore za 2024. godinu, a doprinijele su ostvarivanju predstavljanja Crne Gore kao dijela Evrope, otvorene ka svijetu.

U toku izvještajnog perioda došlo je do rekonstrukcije Vlade, pa je **Ervin Ibrahimović** preuzeo dužnost ministra vanjskih poslova 24. jula 2024. godine od **Filipa Ivanovića**, dotadašnjeg ministra vanjskih poslova.

2. Usklađenost sa Srednjoročnim programom rada Vlade 2024-2027

Aktivnosti Ministarstva vanjskih poslova realizovane su u skladu sa Srednjoročnim programom rada Vlade 2024-2027 na liniji prioriteta - Crna Gora država vladavine prava i kredibilna članica Evropske unije i NATO-a, a u funkciji su ostvarivanja cilja - Dio Evrope, otvoreni ka svijetu.

Unaprjeđenjem zakonodavnog i institucionalnog okvira osnažen je nacionalni kapacitet za primjenu restriktivnih mjera u cilju **potpune usklađenosti Crne Gore sa restriktivnim mjerama Evropske unije**.

**Usvojen novi
Zakon o restriktivnim
mjerama**

Usvojen je novi Zakon o restriktivnim mjerama, čime je ispunjena jedna od ključnih preporuka Evropske komisije u okviru pregovaračkog poglavlja 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, a kojim se uređuje način uvođenja, utvrđivanja, primjene i ukidanja međunarodnih i nacionalnih restriktivnih mjera, u cilju uspostavljanja i očuvanja međunarodnog mira i bezbjednosti, poštovanja Povelje Ujedinjenih nacija, poštovanja međunarodnog prava i međunarodnog humanitarnog prava, ljudskih prava i osnovnih sloboda, jačanja demokratije i vladavine prava, kao i borbe protiv terorizma i sprječavanja širenja oružja za masovno uništenje.

**Omogućena primjena
restriktivnih mjera Evropske
unije u Crnoj Gori**

Uvođenje restriktivnih mjera Evropske unije u pravni sistem Crne Gore pruža pravni osnov za njihovu primjenu u Crnoj Gori. U skladu sa preporukama Evropske komisije, nastaviće se sa jačanjem nacionalnih kapaciteta za efikasnu primjenu i praćenje primjene restriktivnih mjera, te su u tom pravcu pokrenute aktivnosti za formiranje Stalnog koordinacionog tijela na nacionalnom nivou i pripreme Akcionog plana

Crna Gora nije na listi država za pojačani nadzor protiv pranja novca i finansiranja terorizma

za unaprjeđenje nacionalnih kapaciteta za primjenu restriktivnih mjera (2025-2028).

Realizovane su preporuke evaluatora Komiteta eksperata za procjenu mjera protiv pranja novca i finansiranje terorizma – Stalnog nadzornog tijela Savjeta Evrope (MONEYVAL) čime je značajno umanjen rizik da se Crna Gora nađe u grupi za pojačan nadzor i stavljanje na „sivu listu“ država, a što bi imalo negativne reperkusije u dijelu koji se, između ostalog, odnosi na privlačenje stranih direktnih investicija, učešće u Jedninstvenom području plaćanja u eurima (SEPA) i stabilnost kreditnog rejtinga.

Crna Gora je nastavila da bude **aktivna članica brojnih međunarodnih organizacija i regionalnih inicijativa**. Proteklu godinu posebno je obilježilo članstvo Crne Gore u Savjetu za ljudska prava Ujedinjenih nacija, gdje se kao aktivna članica, tokom trogodišnjeg mandata, zalagala za jačanje komponenete ljudskih prava u okviru sistema Ujedinjenih nacija i odbranu fundamentalnih principa međunarodnog prava ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava. Crna Gora je i kandidat za nestalnu članicu Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija za period 2026-2027. Tokom protekle godine **Crna Gora je predsjedavala Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja** doprinoseći jačanju stabilnosti i transparentnosti u regionu. U kontekstu posvećenosti i proaktivne uloge u multilateralnom domenu, Crna Gora aktivno se priprema da preuzme šestomjesečno predsjedavanje Komitetu ministara Savjeta Evrope koje počinje u novembru 2026. godine. Crna Gora aktivno učestvuje u radu preko 50 drugih međunarodnih organizacija i regionalnih inicijativa, a priprema se da tokom 2026. godine preuzme ukupno tri predsjedavanja, odnosno četiri tokom 2027. godine.

Jačanje službe za vanjske poslove ostaje jedan od imperativa za proaktivno zastupanje interesa Crne Gore u međunarodnim odnosima.

Svaki drugi diplomata u zemlji (65 odsto žena) pohađao je bar jedan program stručnog usavršavanja

Posebna pažnja posvećena je stručnom usavršavanju zaposlenih u službi vanjskih poslova kroz programe u organizaciji Diplomatske akademije, projekte međunarodne saradnje i organizovanje stručnih ispita od značaja za rad na diplomatsko-konzularnim poslovima, a podrška u ovoj oblasti obezbijedena je kroz projekat jačanja kapaciteta koji se realizuje u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP).

U skladu sa potrebama službe, poseban fokus stavljen je na programe za aktuelne i buduće lidere u službi vanjskih poslova sa ciljem razvoja kompetencija neophodnih za proaktivno predlaganje i sprovođenje vanjske politike, kao i program priprema za rad u diplomatsko-konzularnom predstavništvu. Zaposleni su pohađali i 25 programa u inostranstvu realizovanih kroz projekte međunarodne saradnje koji su u fokusu imali teme od značaja za pitanja regionalne saradnje, evropske integracije i sajber bezbjednosti. Ukupno 62 zaposlena su pohađala jedan ili više programa u organizaciji Diplomatske akademije i/ili međunarodne saradnje, od čega su 65 odsto žene.

3. Usklađenost sa Programom rada Vlade

Ministarstvo vanjskih poslova je **realizovalo 87 odsto aktivnosti iz Programa rada Vlade za 2024**, odnosno sedam od osam planiranih aktivnosti koje doprinose cilju – Dio Evrope, otvoreni ka svijetu.

Crna Gora podržava teritorijalni integritet i suverenitet Ukrajine	Crna Gora je nastavila da jasno afirmiše čvrst stav osude svih postupaka Rusije koji ugrožavaju suverenitet i teritorijalni integritet Ukrajine . Kontinuirano se usklađujući sa svim restriktivnim mjerama Evropske unije, uz pružanje pomoći Ukrajini, a s posebnim naglaskom na prihvatanje ukrajinskih izbjeglica. Opređijeljena je da, i dalje, doprinosi naporima međunarodne zajednice u pružanju podrške Ukrajini.
Crna Gora se priprema za predsjedavanje Komitetu ministara Savjeta Evrope (2026-2027)	Crna Gora se priprema za predsjedavanje Komitetu ministara Savjeta Evrope u periodu od novembra 2026. godine do maja 2027. godine . U pogledu pripreme za predsjedavanje sprovedene su sve aktivnosti od značaja za formiranje međuresorske radne grupe, čiji će predstavnici raditi na definisanju prioriteta i pripremi plana crnogorskog predsjedavanja, a što će u mnogome doprinijeti afirmaciji Crne Gore kao aktivne članice međunarodne zajednice.
Kandidatura za članstvo u Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih nacija (2026-2027)	Crna Gora je istakla kandidaturu za nestalnu članicu Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 2008. godine, a izbor novih nestalnih članica održaće se u prvoj sedmici juna 2025. godine, dvotrećinskom većinom glasova svih članica. Za jedno od pet mjesta, koje pripada Istočnoevropskoj grupi u kojoj se nalazi Crna Gora, kandidaturu je istakla i Letonija. Međutim, imajući u vidu da je u ovom trenutku od ključnog značaja usmjeravanje svih resursa i kapaciteta na sprovođenje aktivnosti od važnosti za članstvo u Evropskoj uniji, donešena je odluka o povlačenju kandidature ¹ .
Crna Gora je učestvovala u radu Savjeta za ljudska prava Ujedinjenih nacija (2022 – 2024)	Učešće u radu Savjeta za ljudska prava Ujedinjenih nacija tokom dva mandata (2012-2015, 2022-2024), doprinijelo je da Crna Gora izgradi reputaciju aktivne članice Ujedinjenih nacija na polju ljudskih prava i odgovornog i pouzdanog partnera u ključnim inicijativama i politikama koje se temelje na najvišim standardima Ujedinjenih nacija, Savjeta Evrope i Evropske unije u pogledu zaštite, unaprjeđenja i ispunjavanja ljudskih prava i sloboda. S tim u vezi, podnijeta je nova kandidatura za period 2030-2032 i pokrenute aktivnosti na pridobijanju podrške članstva.

¹ Odluka je formalno donijeta u januaru 2025. godine

Crna Gora je predsjedavala Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja	Crna Gora je, u drugoj polovini 2024. godine, predsjedavala Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja, u skladu sa Članom IV, Aneks 1-B, Opšteg okvirnog Sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. Uz četiri sastanka tijela za sprovođenje Sporazuma, tokom crnogorskog predsjedavanja organizovana je i Pregledna konferencija na visokom nivou, čime je dat konkretan doprinos dosljednoj implementaciji Sporazuma, odnosno regionalnoj saradnji u cilju jačanja mira, stabilnosti i povjerenja u regionu.
Jačanje nacionalnih kapaciteta za primjenu međunarodnog humanitarnog prava	Formirana je nacionalna Komisija za međunarodno humanitarno pravo, čime je ispunjena obaveza predviđena rezolucijama međunarodnih konferencija Crvenog krsta i Crvenog polumjeseca (IFRC) kao ključnih međunarodnih foruma za snaženje i promovisanje međunarodnog humanitarnog prava, odnosno za razmatranje pružanja pomoći i zaštite žrtava oružanih sukoba. Komisija ima za cilj jačanje nacionalnih kapaciteta za primjenu međunarodnog humanitarnog prava i doprinosa afirmaciji Crne Gore u ovoj oblasti, a što je posebno važno uzimajući u obzir aktuelnu geopolitičku situaciju. Prva posjeta čelnice IFRC Crnoj Gori, nakon tri decenije, organizovana je u saradnji sa nacionalnim društvom Crvenog krsta Crne Gore u okviru godišnjeg susreta nacionalnih društava malih evropskih država.
Crna Gora je bila domaćin budućim liderima međunarodnih odnosa iz 46 država	Crna Gora je bila domaćin sedamnaeste Ljetnje škole za mlade diplomate „Gavro Vuković“ posvećene ulozi i značaju diplomatije u očuvanju međunarodnog mira i bezbjednosti, a koja je okupila mlade diplomate iz 46 država, kao i više od 30 istaknutih teoretičara i praktičara iz oblasti međunarodnih odnosa. Ova globalna patforma za okupljanje budućih lidera međunarodnih odnosa je u dosadašnjem periodu okupila više od 1000 profesionalaca međunarodnih odnosa iz skoro 100 zemalja, a predstavlja priliku za učenje, povezivanje i afirmaciju vanjske politike Crne Gore.
Crna Gora je bila domaćin foruma koji je okupio predstavnike 42 diplomatske akademije iz cijelog svijeta	Crna Gora je bila domaćin 50. Međunarodnog foruma o diplomatskom treningu koji je okupio predstavnike 42 diplomatske akademije i srodne institucije iz inostranstva sa ciljem povezivanja i razmjene mišljenja od značaja za aktuelne trendove u oblasti obuke i razvoja diplomatskog kadra. Ovaj forum sa tradicijom dugom 50 godina, kojom predsjedavaju direktori Bečke diplomatske akademije i Instituta za diplomatske studije Univerziteta Džordžtaun iz Vašingtona, prvi put je organizovan u zemlji Zapadnog Balkana, čime je značajno doprinio afirmaciji Crne Gore na međunarodnoj sceni, kao kredibilnog i konstruktivnog partnera u međunarodnim odnosima, koji aktivno podržava međunarodni dijalog, razmjenu znanja i iskustava.

4. Napredak u postizanju vanjskopolitičkih prioriteta

Ministarstvo vanjskih poslova radilo je na sprovođenju vanjske politike Crne Gore rukovodeći se vanjskopolitičkim prioritetima. Pored aktivnosti koje su obuhvaćene Srednjoročnim programom rada Vlade 2024-2027, odnosno Programom rada Vlade za 2024. godinu, u protekloj godinu ostavren je zapažen napredak u postizanju vanjskopolitičkih prioriteta od kojih u daljem tekstu navodimo ključne.

1) Crna Gora članica Evropske unije

Crna Gora se trenutno nalazi u ključnoj fazi pristupnih pregovora sa Evropskom unijom. S jedne strane, dinamika geopolitičkih kretanja uslovljena brojnim izazovima stavila je u fokus nužnost jedinstva na evropskom kontinentu i oživjela politiku proširenja Evropske unije, dok sa druge strane, intenzivne aktivnosti koje sprovodi Crna Gora, na unutrašnjem i međunarodnom planu, kreirale realnu priliku da je **Crna Gora prva naredna članica Evrope unije**.

Crna Gora dobila pozitivan Izvještaj o ispunjenosti privremenih mjerila (IBAR)	Održane su dvije Međuvladine konferencije Evropska unija - Crna Gora na kojima su države članice na bazi pozitivnog Izvještaja o ispunjenosti privremenih mjerila (IBAR) dale punu podršku Crnoj Gori da nastavi sa ubrzanim ispunjavanjem završnih mjerila za poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava i poglavlje 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost, kao i za ostala pregovaračka poglavlja, kako bi u Crna Gora mogla nastaviti proces privremenog zatvaranja svih pregovaračkih poglavlja.
Privremeno zatvorena tri pregovaračka poglavlja	Pored prethodna tri privremeno zatvorena pregovaračka poglavlja (poglavlje 25 - Nauka i istraživanje, poglavlje 26 - Obrazovanje i kultura, poglavlje 30 - Vanjski odnosi), nakon sedam godina privremeno su zatvorena tri pregovaračka poglavlja, i to: poglavlje 7 - Pravo intelektualne svojine, poglavlje 10 - Informačko društvo i mediji, poglavlje 20 - Industrijska politika i preduzetništvo). <i>Ministar vanjskih poslova Filip Ivanović učestvovao je na 16. Međuvladinoj konferenciji Evropska unija - Crna Gora (jun), a potpredsjednik Vlade za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović učestvovao je na 17. Međuvladinoj konferenciji Evropska unija - Crna Gora (decembar).</i>
Poglavlje 31 spremno za zatvaranje	Ispunjeno je posljednje završno mjerilo za Poglavlje 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika, čime su se stekli uslovi za privremeno zatvaranje ovog poglavlja. Sva pregovaračka poglavlja grupisana su u šest klastera, a klaster 6 koji čine poglavlja 30 - Vanjski odnosi i 31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika spreman je za zatvaranje . Poglavlje 30, koje je privremeno zatvoreno još 2017. godine, prema posljednjem izvještaju Evropske komisije ima dobar nivo spremnosti , kao i poglavlje poglavlje 31, koje je spremno za zatvaranje.

Usklađivanje vizne politike sa politikom Evropske unije i unaprjeđenje viznog informacionog sistema su obaveze u okviru pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

Crna Gora će postepeno ukidati bezvizni režim kako bi minimizirala ekonomske rizike	Očekuje se da Crna Gora uskladi svoju viznu politiku sa politikom Evropske unije, što je ujedno i jedno od završnih mjerila za poglavlje 24, a što u praktičnom znači da je potrebno ukinuti bezvizni režim za zemlje koje nijesu na listi bezviznog režima Evropske unije. Sa druge strane, potrebno je minimizirati rizike za ekonomiju Crne Gore. U ovom dijelu napravljen je napredak u usklađivanju vizne politike za jednu zemlju sa liste (Uzbekistan), ali su iz razloga ekonomske prirode donijete odluke o privremenom oslobađanju od viza za pet zemalja (Egipat, Jermenija, Kazahstan, Saudijska Arabija i Ujedinjeni Arapski Emirati).
Kreiranje uslova za pristupačnije podnošenje zahtjeva za crnogorsku vizu	Započeta je procedura angažovanja eksternog partnera za proces izdavanja vize za Crnu Goru, a što će doprinijeti usaglašavanju sa viznom politikom Evropske unije. Tačnije, angažovanje eksternog partnera nadomjestiće nedostatak konzularne pokrivenosti na azijskom i afričkom kontinentu i kreirati uslove za pristupačnije podnošenje zahtjeva za dobijanje crnogorske vize, što će u krajem doprinijeti ukidanju odluka o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za Crnu Goru za određen broj zemalja koje nijesu na listi bezviznog režima Evropske unije.
Primljeno 7860 zahtjeva za crnogorsku vizu, što je za 13,5 odsto više u odnosu na 2023.	Započet je rad na projektu reforme viznog informacionog sistema čija se prva faza realizuje u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM), a finansira od strane Evropske unije. U okviru prve faze ovog projekta se očekuje da bude pripremljena mapa puta sa tehničkim specifikacijama za reformu postojećeg viznog informacionog sistema, što uključuje i interoperabilnost između organa uključenih u postupak izdavanja vize, čime se obezbjeđuje da se u trenutku pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, jednostavnom nadogradnjom napravi veza sa viznim informacionim sistemom Evropske unije.
Crna Gora reguliše ilegalne migrantske tokove	U skladu sa preporukama Evropske komisije, napravljen je značajan napredak u oblasti readmisije ilegalnih migranata. Pokrenute su konsultacije sa državama porijekla migranata, u oblastima radne migracije i redmisije ilegalnih migranta, sa ciljem zaključivanja bilateralnih sporazuma u ovoj oblasti. Regulisanje ilegalnih migrantskih tokova jedna je od obaveza Crne Gore koja je predviđena pregovaračkim poglavljem 24.

I nakon privremnog zatvaranja poglavlja, Crna Gora nastavlja sa ispunjavanjem preporuka Evropske komisije. **Usvojen je novi Zakon o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj pomoći** čime je ispunjena jedna od preporuka u okviru privremeno zatvorenog pregovaračkog poglavlja 30 – Vanjski odnosi, a čijom primjenom će Crna Gora kao naredna članica Evropske unije sprovoditi aktivnosti u oblasti razvojne saradnje, odnosno upućivanja humanitarne pomoći. U narednom periodu

posebna pažnja biće usmjerena na ispunjavanje preporuka Evropske komisije koje se odnose na primjenu zakona i uspostavljanja sistema za vođenje evidencije o upućenoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći.

2) Crna Gora aktivna i kredibilna članica NATO-a

Crna Gora daje aktivan doprinos u formiranju jedinstvenih stavova Alijanse i **doprinosa kolektivnoj bezbjednosti kroz aktivan angažman i učešće u NATO misijama**. Kao odgovorna saveznica doprinosi naporima u borbi protiv terorizma, kao i u oblasti suprotstavljanja hibridnim i sajber prijetnjama.

Crna Gora pruža kontinuiranu podršku Ukrajini	U svjetlu bezbjednosnih izazova uzrokovanih ruskom agresijom na Ukrajinu, Crna Gora je nastavila da pruža kontinuiranu podršku Ukrajini za obnovu bezbjednosnog i odbrambenog sektora, za što je oprijedijeljena finansijska podrška iz fondova koji su namijenjeni za aktivnosti koje se sprovode u okviru NATO-a. Dodatno, započete su aktivnosti u cilju usaglašavanja Sporazuma o bezbjednosnoj saradnji i dugoročnoj podršci između Crne Gore i Ukrajine, što predstavlja dodatnu potvrdu političke volje i posvećenosti Crne Gore da nastavi da pruža podršku odbrani teritorijalnog integriteta i suvereniteta Ukrajine.
Crna Gora doprinosi bezbjednosti Zapadnog Balkana	Imajući u vidu strateški značaj Zapadnog Balkana za bezbjednost Evrope, Crna Gora kao članica NATO-a šalje jasne poruke na sastancima na visokom i najvišem nivou obezbjeđuje fokus Alijanse na ovaj region, koji uprkos ostvarenom značajnom napretku, pokazuje fragilnost na političke i bezbjednosne izazove, kao i destabilizujuće uticaje vanjskih aktera. Ministri vanjskih poslova učestvovali su na redovnim sastancima ministara vanjskih poslova država članica NATO-a (april, decembar), kao i na neformalnom sastanku ministara vanjskih poslova (maj). <i>Ministar vanjskih poslova Crne Gore Filip Ivanović učestvovao je na NATO samitu koji je održan u julu, u Vašingtonu, a tom prilikom je obilježno i 75 godina NATO-a.</i>
U Crnoj Gori otvoren Regionalni centar za sajber kapacitete	Crna Gora je postala ključna tačka u regionu za unaprjeđenje znanja iz oblasti sajber bezbjednosti, razmjenu iskustava i unapređivanje saradnje u ovoj oblasti. Prvi Regionalni centar za sajber kapacitete (WB3C) na Zapadnom Balkanu otvoren je u u decembru 2024. godine zahvaljujući saradnji Crne Gore, Slovenije i Francuske. Crna Gora aktivno doprinosi regionalnoj bezbjednosti i učešćem u radu Američko-jadranske povelje (A5) čime potvrđuje posvećenost promovisanju evroatlantskih vrijednosti, jačanju dobrosusjedskih odnosa i očuvanju regionalne stabilnosti.

**Crna Gora
aktivno doprinosi suzbijanju
hibridnih prijetnji**

U oblasti suprostitavljanja hibridnim prijetnjama, Crna Gora daje aktivan doprinos u radu Evropskog centra izvrsnosti za suprostitavljanje hibridnim prijetnjama (CoE Hybrid). Dodatno, u cilju unaprjeđenja aktivnosti na nacionalnom nivou u dijelu spovođenja monitoringa, analize hibridnih aktivnosti i suzbijanja hibridnih prijetnji osnovana je Interresorna komisija za suprostitavljanje hibridnim prijetnjama u čijem radu učestvuju i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova.

Imajući u vidu da su **nacionalna i kolektivna otpornost osnova za kredibilno odvracanje i odbranu**, posebno imajući u vidu promijenjenu geopolitičku realnost i činjenicu da se ruska agresija na Ukrajinu razvila u krizu globalnih razmjera, kao odgovorna NATO članica Crna Gora ozbiljno pristupa pitanju jačanja nacionalne otpornosti i nastoji da uspješno odgovori i doprinese naporima Alijanse u tom pogledu. U tom kontekstu, **formiran je Nacionalni međuresorni operativni tim za otpornost**, u čijem radu aktivno učestvuju i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova.

3) Jačanje uloge Crne Gore u multilateralnim organizacijama

Realizovane aktivnosti (nacionalne i zajedničke izjave, rezolucije, pozicije i stavovi) potvrdile su kontinuitet vanjskopolitičkog djelovanja na promociji Crne Gore i **jačanje uloge odgovorne članice Ujedinjenih nacija** i kredibilnog aktera u međunarodnoj zajednici, posvećenost Crne Gore ljudskim pravima, politikama zaštite i unaprjeđenja ljudskih prava, punu otvorenost i visok nivo saradnje sa Kancelarijom visokog komesara Ujedinjenih nacija za ljudska prava, ugovornim tijelima Ujedinjenih nacija i državama članica i punu usklađenost Crne Gore sa zajedničkim pozicijama Evropske unije.

**Pakt za budućnost
Ujedinjenih nacija
odgovor na rješavanje globalnih
izazova**

Tokom 79. zasijedanja Generalne skupštine Ujedinjenih nacija delegacija Crne Gore je učestvovala na Samitu za budućnost tokom kojeg je usvojen Pakt za budućnost. Pakt predstavlja sporazum zemalja članica Ujedinjenih nacija u pet poglavlja, kroz ukupno 56 tačaka, gdje se navodi kako treba ojačati multilateralizam i unaprijediti međunarodnu saradnju radi rješavanja globalnih kriza i sukoba. Nastao je iz potrebe da se drži korak sa svijetom koji se mijenja i zaštite potrebe i interesi sadašnjih i budućih generacija. Pokriva širok spektar pitanja, uključujući mir i bezbjednost, održivi razvoj, klimatske promene, digitalnu saradnju, ljudska prava, rodnu ravnopravnost, mlade i buduće generacije i transformaciju globalnog upravljanja.

Potpredsjednik Vlade Crne Gore za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović bio je u sastavu delegacije Crne Gore koja je učestvovala na generalnoj debati 79. zasijedanja Generalne skupštine Ujedinjenih nacija u Njujorku.

Crna Gora aktivno učestvuje u dijalogu o ljudskim pravima i u potpunosti je usklađena sa stavovima Evropske unije u okviru sistema Ujedinjenih nacija

Crna Gora je u potpunosti usklađena sa Evropskom unijom u okviru sistema Ujedinjenih nacija i redovno učestvuje u dijalogu o ljudskim pravima. Ovaj dijalog obuhvata komunikaciju sa delegacijama Evropske unije u Podgorici, Njujorku i Ženevi, kao i sa zemljama članicama Evropske unije. Crna Gora aktivno doprinosi promociji ljudskih prava, naročito u kontekstu geopolitičkih izazova poput ruske agresije na Ukrajinu i nasilja u Gazi i Bliskom istoku. Takođe, Crna Gora se pridružila svim zajedničkim izjavama Evropske unije i ko-sponsorisala rezolucije Evropske unije.

Ministar vanjskih poslova Crne Gore Filip Ivanović učestvovao je na Segmentu na visokom nivou Savjeta za ljudska prava u okviru 55. zasjedanja Savjeta za ljudska prava u Ženevi.

Crna Gora je u potpunosti usklađena sa pozicijama EU po svim pitanjima prilikom glasanja o rezolucijama u Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija, uključujući i one koje tretiraju pitanje ruske agresije na Ukrajinu i njenog humanitarnog aspekta. U odnosu na preporuke iz izvještaja Evropske komisije nastavljeno je sa ispunjavanjem obaveza koje proizilaze iz članstva Crne Gore u međunarodnim instrumentima posvećenim razoružanju, kontroli naoružanja i neproliferaciji oružja za masovno uništenje. Kontinuirano se realizuju obaveze u odnosu na pomenute međunarodno-pravne instrumente, te aktivnosti u domenu kontrole spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene. Zapaženi naponi uloženi su u snaženje nacionalnog okvira za prevenciju, detekciju, suzbijanje i zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih (HBRN) prijetnji i rizika, prevenciju i suzbijanje proliferacije oružja za masovno uništenje i sredstava za njihovu isporuku, te onemogućavanja njihovog dospjevanja u ruke nedržavnih aktera.

Crna Gora je razvila Mapu puta koja se fokusira na prevenciju, detekciju HBRN prijetnji

Crna Gora je razvila Mapu puta koja se fokusira na prevenciju, detekciju, suzbijanje i zaštitu od HBRN prijetnji. Ovaj dokument dodatno definiše smjernice za sprječavanje proliferacije oružja za masovno uništenje i sredstava za njihovu isporuku, kao i osiguranje da takva sredstva ne dođu u ruke nedržavnih aktera. Mapa puta takođe postavlja okvir za nacionalnu koordinaciju aktivnosti i saradnju sa drugim državama i međunarodnim organizacijama, sa ciljem efikasnog odgovora na ove globalne prijetnje.

Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore funkcioniše kao nacionalna kontakt tačka za EU Centar izvrsnosti za prevenciju, detekciju i suzbijanje CBRN rizika

Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore funkcioniše kao nacionalna kontakt tačka za Centar izvrsnosti Evropske unije za suzbijanje hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih rizika (EU CBRN CoE) koji podržava izgradnju kapaciteta u zemljama van Evropske unije, fokusirajući se na prevenciju, detekciju i suzbijanje CBRN rizika. Ministarstvo vanjskih poslova koordinira brojne projekte Evropske unije koji doprinose jačanju nacionalnih kapaciteta za zaštitu od navedenih rizika i prijetnji.

Crna Gora je nastavila uspješnu saradnju sa Organizacijom za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) i Savjetom Evrope i u okviru svog angažmana u potpunosti je usklađena sa pozicijama Evropske

unije. Crna Gora aktivno doprinosi radu ovih međunarodnih organizacija kroz podržavanje aktivnosti i inicijativa kojima se obezbjeđuje odgovor na kompleksne izazove današnjice, u prvom redu ruske agresije na Ukrajinu.

U okviru OEBS-a, Crna Gora je dala finansijski doprinos za vanbudžetski Program podrške Ukrajini, namijenjen poboljšanju sajber otpornosti Ukrajine i za projekat bezbjednosti novinarki, a posebno aktivnim učešćem na sastanku Ministarskog savjeta OEBS-a koji je u decembru održan na Malti. Kontinuirani angažman Crne Gore u podršci ljudskim pravima i vladavini prava na međunarodnom nivou, uz stalnu usklađenost sa politikama Evropske unije, prepoznat je i kroz podršku za pokretanje četvrtog Moskovskog mehanizma, koji istražuje nelegalno zatvaranje ukrajinskih civila od strane ruskih vlasti, kao i pridruživanje Bečkom mehanizmu koji se odnosi na političke zatvorenike u Rusiji.

Kao članica Savjeta Evrope, nastavila da pruža podršku radu Registra štete za Ukrajinu, kao i pregovorima koji se odnose na uspostavljanje Komisije za potraživanja i Specijalnog tribunala za Ukrajinu.

**Obilježeno 20 godina primjene
Evropske konvencije o ljudskim
pravima u Crnoj Gori**

U saradnji s Pravnim fakultetom Univerziteta Crne Gore i Programskom kancelarijom Savjeta Evrope u Crnoj Gori, organizovan je događaj povodom obilježavanja 75 godina od osnivanja Savjeta Evrope i 20 godina primjene Evropske konvencije o ljudskim pravima u Crnoj Gori. Ovo je bila i dodatna prilika afirmacije Crne Gore kao građanskog društva jednakih prava za sve, utemeljenog na multinacionalnom, multikonfesionalnom i multikulturalnom skladu kao vrijednostima koje Crna Gora pažljivo i trajno njeguje.

Posebno cijeneći saradnju sa Venecijanskom komisijom i Evropskim sudom za ljudska prava i njihov doprinos demokratizaciji društva i nacionalnim naporima na planu jačanja vladavine prava, Crna Gora je u junu prošle godine uputila dobrovoljnu finansijsku kontribuciju Venecijanskoj komisiji, dok je u decembru 2024. godine pružila podršku Evropskom sudu za ljudska prava u organizovanju događaja u cilju obilježavanja 75. godišnjice od potpisivanja Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Tokom 2024. godine, iniciran je neformalni mehanizam koordinacija nadležnih institucija za pripremu nacionalnih odgovora države na slučajeve koji se nalaze na Platformi Savjeta Evrope **za promociju novinarstva i bezbjednost novinara**, a što je u skladu sa aktivnostima koje Crna Gora sprovodi u dijelu integracije u Evropsku uniju.

**Usvojena
Kotorska deklaracija kao
doprinos borbi protiv rasizma
i ksenofobije u *online*
prostoru**

Crna Gora je bila domaćin Konferencije o interkulturalizmu, koja je u saradnji sa Centrom Sjever-Jug Savjeta Evrope, održana u Kotoru krajem godine. Konferencija posvećena razvoju digitalne otpornosti i strategiji za mlade u borbi protiv rasizma i ksenofobije u *online* prostoru, rezultirala je usvajanjem Kotorske deklaracije.

Potpredsjednik Vlade Crne Gore za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović bio je u posjeti Savjetu Evrope u novembru 2024. godine, tokom koje je uzeo učešće na Svjetskom forumu demokratije i u ime Crne Gore potpisao Okvirnu konvenciju Savjeta Evrope o vještačkoj inteligenciji.

Crna Gora je članica preko 50 drugih međunarodnih organizacija i regionalnih inicijativa, a pozicije Crne Gore sadržane u svim istupanjima bile su na linijama vanjskopolitčkih prioriteta, te usklađenosti sa pozicijama Evropske unije. Tokom prethodne godine, predstavnici Ministarstva vanjskih poslova uzeli su učešće na preko 70 događaja regionalnog karaktera na radnom i političkom nivou. Održavno je šest sastanaka ministara vanjskih poslova u inostranstvu u okviru sljedećih inicijativa: Strategija Evropske unije za dunavski region (Beč); Centralno-evropske inicijative (Njujork, Tirana); Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (Njujork); Berlinski proces (Berlin) i Unija za Mediteran (Barselona).

Aktivnim učešćem u Berlinskom procesu Crna Gora doprinosi saradnji zemalja Zapadnog Balkana u oblasti infrastrukturnog i ekonomskog razvoja	Ministarstvo vanjskih poslova je aktivno učestvovalo u pripremi i usaglašavanju svih strateških dokumenata koja su podržana od strane ministara vanjskih poslova i usvojena od strane predsjednika Vlada na Samitu Berlinskog procesa u oktobru 2024, kao što su: Deklaracija o Zajedničkom regionalnom tržištu; Akcioni plan za Zajedničko regionalno tržište za period 2025-2028; Zajednička deklaracija o reafirmisanju dobrosusjedskih odnosa i regionalne saradnje; Sporazum o pristupu visokom obrazovanju i upisu na studije na Zapadnom Balkanu; Regionalna deklaracija o korišćenju infrastrukture za istraživanje i inovacije; Regionalni standardi za skrining stranih direktnih investicija.
Crna Gora je prva zemlja regiona koja je ratifikovala sva četiri sporazuma o mobilnosti na Zapadnom Balkanu	Crna Gora je prva od zemalja regiona koja je ratifikovala sva četiri Sporazuma o mobilnosti u 2024, i to: 1) Sporazum o priznavanju profesionalnih kvalifikacija doktora medicine, doktora stomatologije i arhitekata u kontekstu CEFTA, 2) Sporazum o priznavanju kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja na Zapadnom Balkanu, 3) Sporazum o slobodi kretanja na Zapadnom Balkanu uz ličnu kartu, 4) Sporazum o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za medicinske sestre, veterinare, farmaceute i babice.
Crna Gora je prva zemlja Zapadnog Balkana koja je postala dio Jedinstvenog područja plaćanja u eurima (SEPA)	Crna Gora je uložila značajne napore na usklađivanju nacionalnog platnog prometa i važeće regulative sa standardima Evropske unije, zahvaljujući čemu je postala prva zemlja Zapadnog Balkana koja je pristupila Jedinstvenom području plaćanja u eurima (SEPA), ispunjavajući jedan od ključnih ciljeva na svom putu ka Evropskoj uniji. Članstvo u SEPA predstavlja prekretnicu u procesu finansijske integracije u Evropsku uniju, a crnogorski građani i privreda imaju vidljive koristi u dijelu koji se odnosi na bezgotovinska plaćanja na efikasan i siguran način sa svim državama članicama.

4) Unarjeđenje dobrosusjedskih odnosa i bilateralne saradnje sa drugim državama

U cilju unaprjeđenja dobrosusjedskih odnosa, realizovane su političke konsultacije sa Albanijom i Kosovom, radi razmjene mišljenja i razmatranja mogućnosti saradnje u oblastima od uzajamnog interesa, a Crna Gora je bila domaćin zvanične posjete ministra vanjskih poslova Albanije.

Razmjena mišljenja i razmatranje mogućnosti saradnje u oblastima od uzajamnog interesa realizovano je kroz održavanje **političkih konsultacija** sa evropskim državama **Francuskom** i **Švajcarskom**, evroazijskim državama **Azerbejdžanom** i **Turskom**, kao i azijskim državama **Indijom** i **Japanom**.

Ministri vanjskih poslova
Crne Gore boravili
u 11 bilateralnih posjeta

Tokom 2024. godine realizovano je više posjeta na nivou ministara vanjskih poslova, koje su imale za cilj održavanje političkog dijaloga, sa akcentom na jačanje saradnje u oblastima od zajedničkog interesa.

Ministar vanjskih poslova Filip Ivanović boravio je u zvaničnim posjetama **Mađarskoj** (januar), **Italiji** (februar), **Finskoj** (februar), **Sloveniji** (mart), **Saudijskoj Arabiji** (april) i **Rumuniji** (jun), kao i radnim posjetama **Sjedinjenim Američkim Državama** (januar-februar), **Grčkoj** (mart) i **Švedskoj** (april). Potpredsjednik Vlade Crne Gore za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova Ervin Ibrahimović boravio je u zvaničnim posjetama **Turskoj** (avgust) i **Malti** (oktobar).

Crna Gora je bila
domaćin bilateralnih posjeta
7 ministara vanjskih poslova

Crna Gora je bila domaćin ministara vanjskih poslova **Mađarske** (mart), **Njemačke** (mart), **Svete Stolice** (mart), **Švajcarske** (maj), **Italije** (septembar), **Malte** (novembar) i **Slovenije** (decembar).

Ministarstvo vanjskih poslova pružilo je podršku i u dijelu pripreme odlaznih i dolaznih posjeta na najvišem nivou.

U dijelu jačanja ekonomske saradnje sa inostarstvom, Ministarstvo vanjskih poslova je ostvarivalo aktivnu komunikaciju sa stranim diplomatskim predstavništvima u Podgorici, usmjerenu na konkretne inicijative za unaprjeđenje saradnje, promociju i privlačenje investicija u sektore od ključnog značaja za ekonomski rast i razvoj Crne Gore. Takođe, pružana je podrška drugim državnim organima u uspostavljanju kontakata sa stranim partnerima, te je blagovremeno odgovarano na upite potencijalnih stranih investitora.

Potpisan Memorandum o
strateškoj ekonomskoj saradnji
između Crne Gore i Sjedinjenih
Američkih Država

Ekonomske dijalog između Crne Gore i Sjedinjenih Američkih Država održan je februaru 2024. godine, a tom prilikom pomoćnik američkog državnog sekretara za evropska i evroazijska pitanja boravio je u Podgorici. Nastavak Ekonomskog dijaloga održan je u oktobru, u Vašingtonu, a tom prilikom je potpisan Memorandum o strateškoj ekonomskoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

Aktivnosti su intenzivirane u cilju promocije ekonomskih potencijala Crne Gore, kroz koordinaciju sa diplomatsko-konzularnom mrežom u različitim formatima – od razgovora i prezentacija, do organizacije događaja, konferencija, sajamskih manifestacija, izložbi i bazara. U saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore, Agencijom za investicije i Nacionalnom turističkom organizacijom, realizovani su brojni događaji od značaja za promociju investicionih potencijala, kako u zemljama Evropske unije (Italija, Njemačka, Hrvatska), tako i u zemljama regiona (Srbija, Bosna i Hercegovina).

Jačanje ekonomske saradnje sa Azerbejdžanom, Češkom i Slovačkom	U Podgorici su održane sjednice mješovitih komisija za ekonomsku saradnju sa Azerbejdžanom, Češkom i Slovačkom, koje su imale za cilj razmatranje niza konkretnih predloga za saradnju koji se odnose na prioritetne oblasti saradnje definisane protokolima sa zasijedanja sjednica mješovitih komisija.
Promocija investicionih potencijala Crne Gore	U saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore i Agencijom za investicije organizovana je prezentacija investicionih potencijala diplomatskom koru akreditovanom u Crnoj Gori pod nazivom <i>Montenegro your partner: Investment Opportunities</i> , a što je bila je prilika da se promoviše međunarodna privredna saradnja, predstave ekonomski potencijali i investicione mogućnosti Crne Gore.
Podrška internacionalizaciji crnogorske privrede	Pružena podrška organizaciji studijskih posjeta radi istraživanja mogućnosti za internacionalizaciju poslovanja IT sektora Crne Gore i uspostavljanja saradnje sa inostranim kompanijama. Organizovane su studijske posjete Austriji, Estoniji, Finskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj i Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

Promocija kulturno-istorijskog naslijeđa Crne Gore ostvarena je kroz blisku saradnju sa Ministarstvom kulture i medija, Državnim arhivom Crne Gore, Narodnim muzejom, Crnogorskom kinotekom, Maticom crnogorskom, Centrom za očuvanje i razvoj kulture manjina, Etnografskim muzejom, Muzejom kralja Nikole i drugim. Ovaj zajednički angažman rezultirao je organizovanjem niza događaja u inostranstvu, koji su omogućili predstavljanje bogatog kulturnog naslijeđa Crne Gore u zemljama poput Albanije, Azerbejdžana, Njemačke, Srbije, Slovenije, Sjeverne Makedonije, San Marina i Turske.

Uspostavljen Dan crnogorske diplomatije 6. maj	Na Cetinju je, u saradnji s Državnim arhivom Crne Gore, organizovana manifestacija povodom obilježavanja 150 godina od osnivanja Knjaževske kancelarije za spoljne poslove 1874. godine. Na ovom događaju, koji je proslavio važan jubilej u istoriji crnogorske države i diplomatije, predstavljena su originalna dokumenta, kao i autentična diplomatska uniforma iz toga doba. Ovaj značajan trenutak u crnogorskoj istoriji poslužio je kao inspiracija da se ustanovi „ Dan crnogorske diplomatije “, koji će se obilježavati 6. maja, kao simbol kontinuiteta i trajanja Crne Gore i njene diplomatije.
---	--

5. Jačanje kapaciteta službe vanjskih poslova

1) Širenje mreže diplomatsko-konzularnih predstavništava Crne Gore

	Crna Gora trenutno ima 30 ambasada, šest misija, četiri generalna konzulata i 60 konzulata na čelu sa počasnim konzulima . U 2024, započete aktivnosti od značaja za otvaranje Ambasade Crne Gore u Kraljevini Danskoj, što će posebno doprinijeti predstavljanju Crne Gore
--	--

Započete aktivnosti od značaja za otvaranje Ambasade Crne Gore u Kraljevini Danskoj	u Evropskoj uniji, dodatnom povezivanju sa zemljama sjeverne Evrope, ali i jačanju saradnje sa isljeništvom. Dodatno, otvoren je Konzulat Crne Gore na čelu sa počasnim konzulom u Bariju (Italija), koji će doprinijeti promociji investicionih i turističkih potencijala Crne Gore u regiji Pulja, kao i Konzulat Crne Gore na čelu sa počasnim konzulom u Loveču (Bugarska), koji će doprinijeti daljem unaprjeđenju saradnje između dvije zemlje, posebno u oblasti ekonomije, kulture i turizma. U narednom periodu će posebna pažnja biti posvećena optimizaciji diplomatsko-konzularne mreže, uključujući i nerezidentno predstavljanje.
---	--

2) Zaposleni u službi vanjskih poslova

U Ministarstvu vanjskih poslova na kraju 2024. godine radila su 263 službenika, od čega 162 u zemlji, 101 u inostranstvu. Od ukupnog broja službenika, 231 su diplomate.

Crna Gora ima 231 diplomatu, od čega 132 u zemlji i 99 u inostranstvu.	U relativno maloj diplomatsko-konzularnoj mreži, u velikom broju predstavništava tokom 2024. godine radio je samo jedan diplomata. Usljed zastoja u imenovanju ambasadora, krajem godine pristupilo se jačanju diplomatsko-konzularne mreže popunjavanjem dodatnih mjesta, upućivanjem diplomata sa višim zvanjima. Dodatno, u inostranstvu je angažovano 109 lica u kategoriji lokalnog osoblja koje obavlja administrativne poslove (tehnički sekretar, vozač, pomoćno osoblje).
Crna Gora imenovala 7 ambasadora	Na kraju 2024. godine, Crna Gora imala je ukupno osam bilateralnih ambasadora, četiri šefa misija pri međunarodnim organizacijama, i tri generalna konzula, dok je 25 predstavništava funkcionisalo na nivou privremenih otpravnika poslova. Tokom godine je imenovano šest ambasadora, i to u Kini, Mađarskoj, Sloveniji, Sjevernoj Makedoniji, Sjedinjenim Američkim Državama, Ukrajini, kao i Stalnoj misiji pri OEBS-u.
8 kandidata položilo ispit za pripravnike	Posebna pažnja posvećena je promociji i implementaciji programa osposobljavanja pripravnika za diplomatsko-konzularne poslove. Ovaj program pokrenut je 2023. godine, uz dva puta godišnje organizovano polaganje ispita. Zahvaljujući dodatnoj promociji programa, zabilježen je značajan porast odziva kandidata, pa je u 2024. godini osam kandidata položilo ispit, od kojih je četiri započelo sa radom, dok se očekuje da dodatna četiri započnu sa radom početkom 2025. godine. Tokom perioda osposobljavanja, posebna pažnja je posvećena praktičnoj obuci pripravnika, pod nadzorom i uputstvima iskusnijih kolega koji su određeni kao mentori.

3) Budžet Ministarstva vanjskih poslova

Raspoloživi budžet Ministarstva vanjskih poslova za 2024. godinu iznosio je 22.363.813,37 eura, a realizovano je 19.986.946,25 eura, odnosno **realizovano je 89 odsto budžeta**.

4) Slobodan pristup informacijama

Tokom izvještajnog perioda **dostavljeno je 45 zahtjeva za slobodan pristup infomacijama**, od čega je usvojeno 15, djelimično usvojeno 12, odbijeno devet. U sedam slučajeva podnosioci zahtjeva su obaviješteni da su tražene infomacije javno objavljene, jedan zahtjev je proslijeđen drugom nadležnom organu, a kod jednog zahtjeva je tražena dopuna.

6. Zaključak

Ministarstvo vanjskih poslova će nastaviti da radi na ostvarivanju vanjskopolitičkih prioriteta, a u narednoj godini planirana je izrada predloga Strategije vanjske politike Crne Gore za period 2026-2029, koja će sadržati pregled ciljeva, oblasti i mjera djelovanja. Ovaj proces biće baziran, između ostalog, na principu saradnje, što u prvom redu podrazumijeva međuresorsku saradnju, ali i uključivanje svih zainteresovanih javnosti, što u krajevnom vodi uspješnom sprovođenju utvrđene vanjske politike.

Broj: _____

Podgorica, _____ 2025. godine

Ministar

mr Ervin Ibrahimović